

ที่ กษ ๐๕๑๒.๓/๒๔๕๒

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ถนนราชดำเนินนอก กทม. ๑๐๒๐๐

๑๓ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง รายงานผลการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๓ (เรื่อง แนวทางการแก้ไข
ปัญหาการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืด)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๒๑๙ ลงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบรายงานผลการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขอเสนอเรื่อง รายงานผลการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรี
เมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๓ (เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืด)
เพื่อคณะรัฐมนตรีทราบ

ทั้งนี้ เรืองดังกล่าวมีรายละเอียดดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๓ เห็นชอบแนวทางการแก้ไข
ปัญหาการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืด ตามมติของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม
แห่งชาติให้ระงับการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืด หากกำลังอยู่ในระหว่าง
ช่วงของการเพาะเลี้ยงให้ดำเนินการได้ในแต่ละช่วงและจับสัตว์น้ำให้แล้วเสร็จภายใน ๑๒๐ วัน ทั้งนี้
ให้ยกเว้นการเลี้ยงสัตว์น้ำในโรงเพาะฟักสัตว์น้ำ บ่อเลี้ยงสัตว์น้ำของทางราชการและสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ
ที่มีอยู่แล้วในปัจจุบัน โดยไม่ให้มีการขยายพื้นที่เพิ่มขึ้นและต้องจัดให้มีระบบการบำบัดและควบคุม
การปล่อยน้ำทิ้ง ตลอดจนมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพเพื่อมิให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและ
พื้นที่ใกล้เคียงด้วย โดยมอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมประมง และกรมพัฒนาที่ดิน
ศึกษาจัดทำแผนแม่บทในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของประเทศ รวมทั้งการศึกษาลักษณะผลกระทบจากการใช้
ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืด และมอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับไป
พิจารณาเกี่ยวกับการจัดเตรียมมาตรการรองรับผลกระทบและมาตรการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจาก
แนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืด

๑.๒ มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

๑.๒.๑ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๓ เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหา
การใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืด

๑.๒.๒ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๔ เรื่อง รายงานผลการดำเนินการ
ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๓ (เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้ความเค็ม
ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืด)

/๑.๒.๓ มติคณะรัฐมนตรี...

๑.๒.๓ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕ รับทราบรายงานผลการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๓ และ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๔ และให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เร่งดำเนินการตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติมอบหมาย โดยให้รายงานความคืบหน้าครั้งต่อไปในประเด็นดังต่อไปนี้

- ๑) การจัดทำแผนแม่บทการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของประเทศ
- ๒) การกำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดเขตพื้นที่น้ำจืดใหม่
- ๓) การกำหนดมาตรการรองรับผลกระทบและการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ

๑.๓ ผลการดำเนินงาน

๑.๓.๑. การจัดทำแผนแม่บทการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของประเทศ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมประมงได้จัดทำแผนแม่บทการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของประเทศไทย ระยะเวลา ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕-พ.ศ. ๒๕๕๙) โดยคำนึงถึงศักยภาพของพื้นที่และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และผ่านการทำประชาพิจารณ์รับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างการปรับปรุงเพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายประมงแห่งชาติเพื่อพิจารณาต่อไปในแผนแม่บทดังกล่าวภายใต้กลยุทธ์วิจัยและพัฒนาศักยภาพของพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำประกอบด้วยโครงการ ดังนี้

- ๑) โครงการวิจัยศักยภาพของพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำโดยใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศเพื่อกำหนดชนิดสัตว์น้ำที่เหมาะสมสำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
- ๒) โครงการวิจัยและพัฒนาพื้นที่ดินเค็มเพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อศึกษาสภาพดินเค็มและเลือกชนิดสัตว์น้ำที่เหมาะสมสำหรับการเลี้ยง รวมทั้งวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่ดินเค็ม
- ๓) โครงการศึกษาวิจัยผลกระทบจากการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืด

๑.๓.๒ หลักเกณฑ์ในการกำหนดเขตพื้นที่น้ำจืดใหม่

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมประมงและกรมพัฒนาที่ดินได้ร่วมกันร่างหลักเกณฑ์ในการกำหนดเขตพื้นที่ระงับการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืดใหม่ โดยปรับปรุงจากหลักเกณฑ์เดิมที่กรมพัฒนาที่ดินใช้เมื่อปี ๒๕๔๑ โดยกำหนดค่าความเค็มของดิน น้ำ และลักษณะทางกายภาพของพื้นที่น้ำจืด รวมทั้งให้มีคณะทำงานวิชาการระดับจังหวัดกำหนดพื้นที่ระงับการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ สำหรับพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำโดยใช้ความเค็มที่มีอยู่ในปัจจุบัน กำหนดให้มีมาตรการในการควบคุม โดยต้องมีการขึ้นทะเบียนขออนุญาตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ห้ามมิให้มีการขยายพื้นที่เลี้ยงจากที่มีอยู่ในปัจจุบัน ขณะนี้ร่างหลักเกณฑ์ในการกำหนดเขตพื้นที่ระงับการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืดใหม่อยู่ระหว่างรอการพิจารณาในการประชุมคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติและคณะรัฐมนตรีต่อไป

๑.๓.๓ การกำหนดมาตรการรองรับผลกระทบและการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ

- ๑) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมประมงได้ดำเนินการจัดทำร่างโครงการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการระงับการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืด โดยมีแนวทางในการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการระงับการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืดแล้ว

/๒) การเตรียมการ...

๒) การเตรียมการจัดทำโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อมาตรการช่วยเหลือและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการระบับการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืด โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ได้รับผลกระทบจากการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ตัวแทนสถาบันการศึกษา ตลอดจนข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของกรมประมง ในพื้นที่ ๒๑ จังหวัดที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสิ้นประมาณ ๒๐๐ คน

๓) การเตรียมการจัดประชุมสัมมนาผู้เชี่ยวชาญในทุกภาคส่วนในโซ่อุปทานการผลิตกุ้งขาวแวนนาไม (Expert Approach) เพื่อให้ได้ข้อมูลรายละเอียดการศึกษาผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคมที่ชัดเจน ภายใต้ข้อจำกัดในเรื่องระยะเวลา และงบประมาณ ซึ่งคาดว่าจะดำเนินการจัดประชุมดังกล่าวได้ภายในปีงบประมาณ ๒๕๕๕

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

ตามหนังสือที่อ้างถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๒๑๙ วันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๓ เรื่อง การทบทวนแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการติดตามและการรายงานผลการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องสำคัญ (มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๐) ให้ทุกหน่วยงานที่มีการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรีรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะรัฐมนตรี อย่างน้อยทุก ๓ เดือน

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เป็นเรื่องเร่งด่วนเนื่องจากผู้เลี้ยงสัตว์น้ำโดยใช้ความเค็มในพื้นที่น้ำจืดได้รับความเดือดร้อนและต้องการทราบความชัดเจนของภาครัฐในการแก้ไขและบรรเทาความเดือดร้อนจากปัญหาดังกล่าวโดยเร็ว

๔. สำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมประมงพิจารณาจัดเตรียมมาตรการรองรับผลกระทบและมาตรการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืด กรมประมงได้ดำเนินการแล้ว พบอุปสรรคในการดำเนินการดังนี้

๔.๑ การออกคำสั่งระบับการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืดตามความมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ไม่มีข้อมูลทางวิชาการด้านผลกระทบของการใช้ความเค็มต่อสิ่งแวดล้อมมาสนับสนุนอย่างชัดเจน ดังนั้น การใช้เกณฑ์พื้นที่น้ำจืดเดิมที่เคยบังคับใช้กับการเลี้ยงกุ้งกุลาดำจึงสร้างความไม่เป็นธรรมกับเกษตรกร ทำให้เกิดปัญหาทางการปกครองตามมา โดยหน่วยงานที่ออกคำสั่งและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการออกคำสั่งดังกล่าวอาจถูกเกษตรกรฟ้องร้องในการละเมิดสิทธิตามรัฐธรรมนูญ

๔.๒ ความไม่ชัดเจนในเรื่องข้อมูลวิชาการเกี่ยวกับผลกระทบของความเค็มจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไมนั้น เป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการระบับการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืด ดังนั้น เพื่อให้เกิดความรอบคอบในการจัดทำมาตรการเยียวยา จึงต้องรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้งจัดการประชุมสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ (Expert Approach) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

๔.๓ กรมประมงและกรมพัฒนาที่ดินได้ร่วมกันร่างหลักเกณฑ์การกำหนดเขตพื้นที่น้ำจืดใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพของพื้นที่ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เนื่องจากร่างหลักเกณฑ์การกำหนดพื้นที่น้ำจืดใหม่อยู่ในขั้นตอนการพิจารณาของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติและคณะรัฐมนตรี จึงมีผลทำให้ไม่สามารถกำหนดพื้นที่และจำนวนเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบ รวมทั้งกรอบเงินงบประมาณที่ภาครัฐจำเป็นต้องใช้ในการเยียวยาเกษตรกร

๔.๔ กรมประมงได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างสำรวจผู้เพาะเลี้ยงในพื้นที่ ๑๔ จังหวัด จำนวน ๔๖๕ ตัวอย่าง คิดเป็นพื้นที่เลี้ยง ๑๒,๖๔๑ ไร่ พบว่าเกษตรกรทั้งหมดไม่ยอมรับการช่วยเหลือเยียวยา แต่หากมีการออกคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดให้ระงับการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืด และมีผลให้เกษตรกรต้องหยุดการเลี้ยงสัตว์น้ำดังกล่าว เกษตรกรต้องการให้จ่ายเงินชดเชยครอบคลุมค่าลงทุนทั้งหมด รวมทั้งภาระหนี้สินที่มีอยู่ด้วย (หากต้องชดเชยจากพื้นที่ที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบทั้งหมด จำนวน ๔๗,๗๑๗ ไร่ คิดเป็นมูลค่า ๑๗,๓๕๙.๓๐ ล้านบาท) ทั้งนี้ เนื่องจากการเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไม่มีมูลค่าการลงทุนค่อนข้างสูงทั้งในเรื่องการขุดบ่อเลี้ยงและอุปกรณ์การเลี้ยง ประกอบกับมีภาระหนี้สินที่กู้ยืมมาเพื่อใช้ในการลงทุนดังกล่าว

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

เพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดทราบผลการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวข้างต้น ตามแบบรายงานผลการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีระ วงศ์สมุทร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กรมประมง

สำนักวิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง

โทรศัพท์ ๐ ๒๕๖๑ ๔๖๗๘

โทรสาร ๐ ๒๕๖๑ ๐๗๘๖

E-mail jutark@yahoo.com